

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

Т.Ф. Бірюкова

08 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ПОДІЛУ ВЛАДИ

підготовки магістрів

денної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма Політологія

спеціальності 052 Політологія

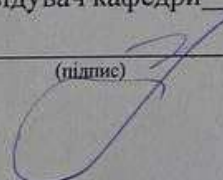
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Руднєва Анна Олегівна, к.політ.н., доцент, доцент кафедри політології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від "28" серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис) Є.Г.Цокур
(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис) Є.Г.Цокур
(ініціали, прізвище)

2024 рік

Зв'язок з викладачем (викладачами):

Е-mail: rudnevanna2017@gmail.com

Телефон: 0953382563

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення); *Telegram*.

Кафедра політології, 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а.

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія розподілу влади» є поглиблення знань про сутність, тенденції, закономірності розвитку феномену влади; засвоєння знань про особливості поділу влади на гілки, механізми та технології її здійснення, специфіку владного функціонування між гілками, здійснення владної компетенції в умовах системи стримувань та противаг; ознайомлення з теорією і практикою реалізації принципу поділу влади в Україні, а також формування у студентів здатності застосовувати набуті знання для об'єктивного сприйняття та фахової оцінки політичних процесів, що відбуваються у вітчизняному соціумі.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Теорія розподілу влади» є: з'ясування сутності теорій розподілу влади, їх принципів, механізмів; дослідження особливостей та специфіки розподілу владних повноважень між різними інститутами державного механізму; аналіз принципів поділу влади в умовах трансформації та суспільно-політичних змін сучасності; характеристика принципів функціонування теорії розподілу влади у сучасній політичній практиці.

Інтерактивні форми навчання спонукатимуть до дебатов, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток важливих навичок якісної аналітики, креативних рішень та ефективної комунікації.

Практичні завдання допомагають сформувати первинні навички створення креативних концепцій, а робота у групах спонукає до розвитку навичок командної роботи, організаційних та лідерських якостей, а також вдосконалити практичні навички розробки стратегії та тактики для політичних кампаній.

Використання новітніх інформаційних технологій під час виконання практичних завдань розвине як аналітичні, так і професійні цифрові компетенції студентів.

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Політична філософія сучасності», «Методика викладання політологічних дисциплін», «Етнонаціональна політика в сучасній Україні».

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Цикл професійної підготовки освітньої програми	
Семестр	2-й	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120 год	
Лекційні заняття	24 год.	
Семінарські заняття	12 год.	
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	84 год.	
Консультації	особисті – понеділок, з 14:30 до 16:00, IV корпус, ауд. 310; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: rudnevanna2017@gmail.com	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1974	

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. СК01. Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.	Методи навчання: розповідь, пояснення, метод проблемних ситуацій, аналіз практичних кейсів. Контрольні заходи: тести, практичні завдання.
ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. СК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.	Методи навчання: розповідь, пояснення, метод проблемних ситуацій, аналіз практичних кейсів. Контрольні заходи: опитування, тести, практичні завдання.
СК08. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати політологічні дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості. СК09. Здатність брати продуктивну участь у науковому співробітництві як на національному, так і міжнародному рівнях.	Методи навчання: розповідь, пояснення, метод проблемних ситуацій, аналіз практичних кейсів. Контрольні заходи: опитування, тести, практичні завдання, завдання для самостійної роботи.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Зародження та витоки теорії поділу влади.

Розвиток теорії поділу влади у період Античності та Середньовіччя.

Основні етапи історії поділу влади. Розподіл праці як передумова виникнення теорії поділу влади. Ідеї розподілу державної влади в працях античних філософів – Платона, Аристотеля, Полібія, Цицерон та ін. Філософи Античності про диференціацію державного життя. Ідея Аристотеля про «середній клас» та його домінанту в суспільстві над «крайніми елементами».

Ідея поділу влади між церквою та королем періоду Середньовіччя (Ф. Аквінський, Е. Фименський, Жан де Вітерк, Мансгольд). Формування абсолютизму та поява концепції про посилення спеціалізації державної діяльності, диференціацію функцій влади, форми та методи їх здійснення (М. Падуанський, Н. Кузанський).

Розвиток теорії поділу влади у період Відродження та Нового часу.

Поява теорії поділу влади як результат компромісу між буржуазією та дворянством. Дж. Локк про ідею поділу влади на законодавчу, виконавчу та федеральну. Класична теорія поділу влади Ш.-Л.Монтеск'є, її обґрунтування як гарантії забезпечення політичних свобод громадян. Ідея «політичного механізму», що складається з взаємовідносин між різними гілками влади та системи стримувань та противаг.

Дж. Медісон про встановлення цільової конкуренції гілок влади та розбудову правового механізму «стримувань і противаг», що врівноважують політичну систему. У XVIII-XIX ст. принцип розподілу влади у працях І. Канта й Г. Гегеля.

Розвиток історії поділу влади у XVIII-XIX ст. Б. Констан про чотири влади у конституційній монархії. Дж. С. Міль про категорію політичної відповідальності у відносинах між законодавчою та виконавчою владами. Практичне втілення історії поділу влади. Конституція США 1787 р.

Теорія та історія втілення принципів поділу влади у США.

Практичне втілення історії поділу влади. Закріплення принципу поділу влади у Конституції США 1787 р. Акцент не на соціальний, а на організаційний, так званий техніко-правовий, аспект розподілу повноважень між Конгресом, Президентом і Верховним судом. Розділення законодавчої, виконавчої і судової сфер державного управління перешкоджає зосередженню влади і тим самим не допускає зростання тиранії. Модель поділу влади в США.

Томас Джефферсон (1743-1826), як один із засновників системи стримувань та противаг. Дж.Медісон про народний суверенітет і владу більшості. Ідеї А.Гамільтона про принципи поділу влади.

Теорія поділу влади в українській політичній думці.

Теорія поділу влади у контексті розвитку української політичної думки. В українській політичній традиції елементи доктрини розподілу влади, у т. ч. засоби обмеження самовладдя гетьмана, знаходяться у першій українській конституції Пилипа Орлика (1710 рік). Розмежування повноважень в структурі державного механізму по Конституції П.Орлика 1710 р. Внесок у формування концепції розподілу влади В. Антоновича, М. Костомарова, М. Драгоманова, продовження лінії «народного суверенітету».

Основні положення Конституції УНР від 29 квітня 1918р. Концепція розподілу В. Старосольського: його застереження щодо схеми трьох влад та обґрунтування необхідності існування верховної влади як «засадничого стрижня усіх влад, як визначаючу і спрямовану їх силу». Чотирьохчленна організація державної влади О. Ейхельмана. Проект Конституції для Західної України, розроблений С. Дністрянським на початку 1920 року.

Змістовий модуль 2. Сутність теорії поділу влади

Сутність поділу влади.

Законодавча влада та її інститути. Верховенство законодавчої влади. Парламент та його структура. Функції парламенту. Характеристика одно- та двопалатних парламентів, їх різновиди. Класифікація парламентів на основі їх повноважень: з необмеженими повноваженнями, з обмеженими, консультативні. Форми контролю парламенту (питання до уряду, дебати, інтерпеляція, вотум недовіри, доповіді та звіти уряду та міністрів, парламентські слухання, розслідування, імпічмент тощо). Особливості організації законодавчої влади на місцях. Виконавча влада та її інститути. Трансформації органів виконавчої влади. Виконавча влада на сучасному етапі: глава держави та уряд. Функції інститутів виконавчої влади. Шляхи формування виконавчої влади. Виконавча влада на містах, варіанти. Особливості виконавчої влади. Правовий статус монарха. Інститут президентства. Уряд. Міністерства та відомства.

Судова влада та її інститути. Поняття судова влада. Особливості судової влади. Привілеї судів. Протиріччя в діяльності судової влади. Здійснення судової влади: загальні конституційні принципи. Специфіка функціонування судової влади в різних країнах.

Моделі функціонування теорії поділу влади.

Парламентаризм як різновид взаємодії різних гілок влади. Формування парламентаризму. Основні принципи парламентаризму: пануюче положення; формування уряду; політична відповідальність уряду перед парламентом. Посилення виконавчої влади та причини цієї тенденції. Особливості принципу поділу влади у рамках парламентської тенденції. Особливості принципу поділу влади у рамках парламентської та парламентсько-президентської республік. Сильні та слабкі сторони.

Принцип поділу влади у президентських та президентсько-парламентських республіках. Класична президентська республіка США та особливості її державного механізму. Європейські приклади організації влади з домінантою глави держави (Франція, РФ, Білорусь). Сильні та слабкі сторони.

Сучасні модифікації принципу поділу влади. Особливості конституційних доктрин країн Латинської Америки. Французькі теоретики про установчу владу. Інші додаткові різновиди влади: контрольна, партійна, корпоративна та ін. Основні тенденції у розвитку концепції поділу влади.

Змістовий модуль 3. Практичні аспекти теорії поділу влади

Поділ влади як елемент сучасного конституціоналізму.

Принцип поділу влади як основний конституційний принцип сучасних демократичних держав. Складові частини механізму влади за теорією поділу влади. Моделі функціонування принципу поділу влади. Фактори, що обумовлюють формування таких моделей.

Основні проблеми поділу влади як елемента сучасного конституціоналізму. Український та зарубіжний досвід вибору моделей організації влади та чинники, що впливають на нього. Поділ влади на прикладі таких держав, як Україна, США, ФРН, Великобританія.

Стимування та противаги в системі поділу влади.

Особливості системи стимувань і противаг як одного із атрибутів демократичного розвитку. Нові підходи до розуміння системи стимувань і противаг у політичному контексті, враховуючи особливості сучасних політичних трансформацій.

Головні виміри функціонування системи стимувань і противаг та основні проблеми, які можуть виникати на кожному з цих рівнів. Система стимувань і противаг як важливий елемент політичної системи.

Функціональне наповнення системи стимувань і противаг як атрибуту демократичного розвитку держави. Принципи побудови демократії та верховенства права.

Реалізація принципу поділу влади у сучасній Україні.

Структура державної влади України. Конституція України – основний документ, що регламентує структуру та повноваження інститутів державної влади. Верховна Рада - український парламент: формування, структура, повноваження. Статус голови держави, його функції. Судова влада в Україні. Конституційний Суд та його місце в системі державного механізму. Особливості організації влади на містах.

Система стимувань та противаг. Дисциплінуючі засоби Верховної Ради щодо Президента України та уряду. Процедура імпічменту. Право вето. Вотум недовіри. Президент – Верховна Рада: особливості взаємодії. Специфіка статусу уряду та його подвійна відповідальність. Проблеми взаємовідносин інститутів законодавчої та виконавчої влади з судовими органами. Співвідношення теорії та практики здійснення.

Проблеми та перспективи реалізації принципу поділу влади в сучасній Україні.

Проблеми та шляхи вдосконалення. Проблеми функціонування принципу поділу влади у державному механізмі сучасної України. Причини існуючих проблем. Шляхи вдосконалення форм правління. Проблеми взаємодії вищих інституцій державної влади в Україні в рамках принципів поділу влади та її єдності.

Перспективи реалізації принципів поділу влади та її єдності в Україні в контексті політичної реформи. Пошук найбільш оптимальної форми в умовах сучасної України. Розподіл влади – показник розвитку права і держави, організаційний вираз правового характеру держави, необхідна передумова для правової законності і режиму панування держави.

Змістовий модуль 4. Перспективи розвитку теорії поділу влади в умовах інформаційних процесів сучасності

Перспективи розвитку теорії поділу влади в сучасних умовах.

Особливості функціонування теорії поділу влади на сучасному етапі. Місце та значення концепції поділу влади у сучасній державно-правовій теорії та практиці. Проблема оптимального співвідношення повноважень законодавчої та виконавчої влади. Ризик узурпації влади. Питання щодо меж допустимості делегування влади.

Специфіка статусу судової влади. Питання щодо особливостей співвідношення загальної теорії та її «національної» практики реалізації.

Метаморфози влади в умовах інформаційної революції. Концепція Е. Тоффлера. Концепція розвитку нетократії О.Барда та Я.Зодерквіста. Політика в часи нетократії: проблема реалізації влади в інформаційному суспільстві.

Реалізації принципу поділу влади в інформаційному суспільстві.

Вплив інформаційної революції та становлення інформаційної цивілізації на принцип розподілу влади. Діджиталізація соціально-політичних процесів.

Способи впливу на суспільство формальними гілками влади через ЗМІ, такі як: ідеологія, пропаганда, агітація. Медіа як «четверта неформальна гілка влади». Способи медіа-маніпуляцій та можливі наслідки. Формування медіа-свідомості. Медіатизація та шоутизація влади, політичний перформанс. Соціальні мережі як політичних інструмент.

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Розвиток теорії поділу влади у період Античності та Середньовіччя.	2		1 раз на тиждень
1	Розвиток теорії поділу влади у період Відродження та Нового часу.	2		1 раз на тиждень
1	Теорія та історія втілення принципів поділу влади у США.	2		1 раз на тиждень
1	Теорія поділу влади в українській політичній думці.	2		1 раз на тиждень
2	Сутність поділу влади.	2		1 раз на тиждень
2	Моделі функціонування теорії поділу влади.	2		1 раз на тиждень
2	Поділ влади як елемент сучасного конституціоналізму.	2		1 раз на тиждень
3	Стимування та противаги в системі поділу влади.	2		1 раз на тиждень
3	Реалізація принципу поділу влади у сучасній Україні.	2		1 раз на тиждень
3	Проблеми та перспективи реалізації принципу поділу влади в сучасній Україні.	2		1 раз на тиждень
4	Перспективи розвитку теорії поділу влади в сучасних умовах.	2		1 раз на тиждень
4	Реалізації принципу поділу влади в інформаційному суспільстві.	2		1 раз на тиждень
Разом		24		

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Розвиток теорії поділу влади у період Відродження та Нового часу. План 1. Дж. Локк про ідею поділу влади на законодавчу, виконавчу та федеральну. 2. Класична теорія поділу влади Ш.-Л.Монтеск'є, її обґрунтування як гарантії забезпечення політичних свобод громадян. Ідея «політичного механізму», що складається з взаємовідносин між різними гілками влади та системи стримувань та противаг. 3. Дж. Медісон про встановлення цільової конкуренції гілок влади та розбудову правового механізму «стримувань і противаг», що врівноважують політичну систему. 4. XVIII-XIX ст. принцип розподілу влади у працях І.Канта й Г. Гегеля. 5. Розвиток історії поділу влади у XVIII-XIX ст. Б.Констан про чотири влади у конституційній монархії. 6. Дж. С. Міль про категорію політичної відповідальності у відносинах між законодавчою та виконавчою владами. 7. Практичне втілення історії поділу влади. Конституція США 1787 р.	2		<i>1 раз на тиждень</i>
1	Тема 2. Теорія поділу влади в українській політичній думці. План 1. Теорія поділу влади у контексті розвитку української політичної думки. 2. Конституція Пилипа Орлика (1710 рік). Розмежування повноважень в структурі державного механізму по Конституції П.Орлика 1710 р. 3. Внесок у формування концепції розподілу влади В. Антоновича, М. Костомарова, М. Драгоманова, продовження лінії «народного суверенітету». 4. Основні положення Конституції УНР від 29 квітня 1918р. 5. Концепція розподілу В. Старосольського: його застереження щодо схеми трьох влад та обґрунтування необхідності існування верховної влади як «засадничого стрижня усіх влад, як визначаючу і спрямовану їх силу». 6. Чотирьохчленна організація державної влади О. Ейхельмана. 7. Проект Конституції для Західної України, розроблений С. Дністрянським на початку 1920 року.	2		<i>1 раз на тиждень</i>

2	Тема 3. Моделі функціонування теорії поділу влади. План 1. Парламентаризм як різновид взаємодії різних гілок влади. Формування парламентаризму. Основні принципи парламентаризму: пануюче положення; формування уряду; політична відповідальність уряду перед парламентом. 2. Особливості принципу поділу влади у рамках парламентської тенденції. Особливості принципу поділу влади у рамках парламентської та парламентсько-президентської республік. Сильні та слабкі сторони. 3. Принцип поділу влади у президентських та президентсько-парламентських республіках. 4. Класична президентська республіка США та особливості її державного механізму. 5. Європейські приклади організації влади з домінантою глави держави (Франція, РФ, Білорусь). Сильні та слабкі сторони. 6. Сучасні модифікації принципу поділу влади. 7. Особливості конституційних доктрин країн Латинської Америки. Французькі теоретики про установчу владу. Інші додаткові різновиди влади: контрольна, партійна, корпоративна та ін. 8. Основні тенденції у розвитку концепції поділу влади.	2		1 раз на тиждень
2	Тема 4. Стримування та противаги в системі поділу влади. План 1. Особливості системи стримувань і противаг як одного із атрибутів демократичного розвитку. 2. Нові підходи до розуміння системи стримувань і противаг у політичному контексті, враховуючи особливості сучасних політичних трансформацій. 3. Головні виміри функціонування системи стримувань і противаг та основні проблеми, які можуть виникати на кожному з цих рівнів. 4. Система стримувань і противаг як важливий елемент політичної системи. 5. Функціональне наповнення системи стримувань і противаг як атрибуту демократичного розвитку держави. Принципи побудови демократії та верховенства права.	2		1 раз на тиждень
3	Тема 5. Реалізація принципу поділу влади у сучасній Україні. План. 1. Структура державної влади України. Конституція України – основний документ, що регламентує структуру та повноваження інститутів державної влади. 2. Верховна Рада - український парламент: формування, структура, повноваження. 3. Статус голови держави, його функції. 4. Судова влада в Україні. Конституційний Суд та його місце в системі державного механізму. 5. Особливості організації влади на місцях. 6. Система стримувань та противаг. Дисциплінуючі засоби Верховної Ради щодо Президента України та уряду. Процедура імпічменту. Право вето. Вотум недовіри. Президент – Верховна Рада: особливості взаємодії. 7. Специфіка статусу уряду та його подвійна відповідальність. Проблеми взаємовідносин інститутів законодавчої та виконавчої влади з судовими органами.	2		1 раз на тиждень

	Співвідношення теорії та практики здійснення.			
4	Тема 6. Реалізації принципу поділу влади в інформаційному суспільстві. План. 1. Вплив інформаційної революції та становлення інформаційної цивілізації на принцип розподілу влади. 2. Діджиталізація соціально-політичних процесів. 3. Способи впливу на суспільство формальними гілками влади через ЗМІ, такі як: ідеологія, пропаганда, агітація. 4. Медіа як «четверта неформальна гілка влади». Способи медіа-маніпуляцій та можливі наслідки. 5. Формування медіа-свідомості. 6. Медіатизація та шоутизація влади, політичний перформанс. 7. Соціальні мережі як політичних інструмент.			1 раз на тиждень
Разом		12		

7. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Аналітичне есе. Напишіть есе на тему «Чи є поділ влади абсолютним? Аналіз сучасних політичних систем». Проаналізуйте концепцію поділу влади в різних країнах (США, Франція, Україна, Китай тощо). Визначте, чи існує повний поділ влади або ж є взаємопроникнення гілок. Висловіть власну позицію щодо ефективності цієї концепції.	10	
1	Порівняти моделі розподілу влади в різних країнах (наприклад, США, Франції, Великій Британії) та проаналізувати їхні переваги та недоліки.	10	
2	Проаналізуйте політичну кризу крізь призму теорії поділу влади. Приклади кейсів: Конституційна криза в Україні 2010 року (скасування політичної реформи 2004 року). Конфлікт між виконавчою та судовою владою в США (спроби Трампа вплинути на Верховний суд). Політична боротьба за владу у Великій Британії (Brexit, прем'єрство Бориса Джонсона). Що зробити: 1. Визначити, яка гілка влади перевищила свої повноваження. 2. Вказати, чи відбулося порушення принципу поділу влади. 3. Запропонувати рішення для врегулювання подібних конфліктів.	14	
2	Порівняльний аналіз Конституцій Проведіть порівняльний аналіз принципу поділу влади у Конституціях різних країн (наприклад, України, США, Франції, Китаю). Визначити, як кожна країна реалізує принцип поділу влади. Знайти відмінності та спільні риси. Оцінити, в якій країні модель є найефективнішою.	10	
3	Картування влади (Power Mapping) Візуалізуйте структуру влади в Україні та визначте потенційні точки конфлікту між гілками влади. • Створіть схему з ключовими гравцями (президент, уряд, парламент, суди). • Позначте зв'язки між гілками влади (залежність, контроль, противаги). • Виділіть місця, де можливий дисбаланс влади.	10	
3	Проаналізувати конкретну політичну кризу або конфлікт, пов'язаний з порушенням принципу поділу влади.	10	

4	Розробити власну модель розподілу влади, враховуючи сучасні виклики та тенденції розвитку політичних систем.	10	
4	Розробіть модель політичної системи для утопічного суспільства, в якому досягнуто ідеального балансу між свободою індивіда і владою держави.	10	
Разом		84	

8. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Опитування	Семінарське заняття 1, 2	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	10
	Практичне завдання	<u>Практичне завдання №1</u> Проаналізуйте парадокси демократії.	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати	5

			основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність.	
2	Опитування	Семінарське заняття 3	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	5
	Практичне завдання	<u>Практичне завдання №2</u> Проаналізуйте політичну кризу крізь призму теорії поділу влади. Приклади кейсів: Конституційна криза в Україні 2010 року (скасування політичної реформи 2004 року).	9-10 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 7-8 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати	10

		Конфлікт між виконавчою та судовою владою в США (спроби Трампа вплинути на Верховний суд). Політична боротьба за владу у Великій Британії (Brexit, прем'єрство Бориса Джонсона). Що зробити: 1. Визначити, яка гілка влади перевищила свої повноваження. 2. Вказати, чи відбулося порушення принципу поділу влади. 3. Запропонувати рішення для врегулювання подібних конфліктів.	проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 5-6 балів – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 3-4 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1-2 бали - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність.	
3	Опитування	Семінарське заняття 4,5	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	10
	Практичне завдання	<u>Практичне завдання №3</u> Проаналізуйте, як змінився принцип поділу влади в Україні після	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю	5

		Революції Гідності. Форма виконання: аналітичний звіт.	формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність.	
4	Опитування	Семінарське заняття 6	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про	5

			закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	
	Практичне завдання	Практичне завдання №4 Проаналізуйте чинники, що обумовлюють сучасні тенденції в розвитку теорії поділу влади. Форма виконання: аналітична записка або презентація.	9-10 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 7-8 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 5-6 балів – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 3-4 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1-2 бали - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність.	10
Усього за змістові модулі	8			60

9. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу*	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання: тестування у системі Moodle	Питання для підготовки: Питання для підготовки і тести розміщено у Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1974	1 бал за кожную правильну відповідь. На проходження тесту дається 20 хвилин і одна спроба	20
	Практичне завдання	Розробіть оптимальну модель поділу влади для сучасної України в умовах поствоєнного відновлення.	20-18 – робота повністю розкриває тему, логічно структурована, оперування багатьма теоретичними поняттями, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування власної авторської позиції наведення прикладів політичної практики; 17-14 – положення та висновки есе недостатньо	20

			аргументовані, але робота достатньо логічна 13-10 – недостатньо чітка структура, аргументація положень має незавершений характер, розмита конкретика 9-5 - відсутня чітка структура, описовий характер 4-1 – робота фрагментарна, відсутня логіка та структура	
Усього балів				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Демократія: від теорії до практики. Підручник курсу / Грір Берроуз; пер. з англ. Ірина Бабаніна. Міжнародна фундація виборчих систем, 2018. 284 с.
2. Доморослий В. І. Основи демократії: навчальний посібник. Умань : ВВЦ «Візаві», 2021. 158 с.
3. Сучасні політичні процеси : навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти / уклад.: Л. Кормич, І. Милосердна, А. Прохоренко ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2023. 58 с.
4. Талдикін О. В. Теорія влади. Структурно-логічні схеми і таблиці: навч. посібник. Дніпро: Дніпропр. держ. універ. внутр. справ, 2020. 164 с.

Додаткова:

1. Гайдук Ю. Мас-медіа як творці сучасних політичних міфів. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2017. Вип. 19. С. 72-76
2. Даль Р. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція. Харків : Каравела, 2002. 214 с.
3. Забарський В. Принцип поділу влади в українському державотворенні. *Юридичний вісник*. 2014. № 31. С. 29-35.
4. Колодій А.Ф. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні. Монографія. Львів: Червона Калина, 2002.
5. Кравців О. Р. Концепція поділу влади та її обмеження в працях Станіслава Оріховського (1513–1566 рр.). *Наше право*. 2005. № 4. С. 36-42.
6. Кравців О. Р. Політико-правові ідеї поділу влади в Україні (XII–XIX ст.). *Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2009. № 3. С. 42-52.
7. Кравців О. Р. Формування інституту розподілу влади в Україні у ході конституційного процесу (1990–1996 рр.). *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2004. № 3 (28). С. 37-44.
8. Мальована Ю. Г., Руднева А. О. Вплив глобалізаційних процесів на формування інформаційної політики держави. *Феномен пропаганди та антипропаганди у сучасному світі: історико-політологічний дискурс / за загальною редакцією Васильчук Г. М., Маклюк О. М.* Запоріжжя : Інтер-М. 2018 С. 45-57.
9. Мартинюк Р. С. Реалізація принципу поділу влади в сучасній Україні: політико-правовий аналіз. Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія». 2007. 352 с.
10. Ніжник Н. Розподіл влади як основа сучасного парламентаризму. *Вісник центральної виборчої комісії*. 2016. № 1 (33). С. 31-35.
11. Приймак Ю. Система стримувань і противаг у взаємовідносинах між виконавчою та законодавчою гілками влади як механізм консолідації політичного режиму. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2015. Вип. 6. С. 16-19.
12. Толкач А. Еволюція теорії розподілу влади в історії світової політико-правової думки. *Форум права*. 2014. №2. С. 432-437.
13. Федорів У. Американські концепції парламентаризму. *Вісник Прикарпатського університету. Серія «Політологія»*. 2015. Вип. 9. С. 94-102.
14. Campbell T. Separation of Powers in Practice. *Stanford University Press*. 2004. 249 p.
15. Dahl Robert. A Preface to Democratic Theory. Chicago : University of Chicago Press, 2006.
16. Democratic transit in terms of security and development: Ukrainian and foreign experience: collective monograph / ed. by L.I. Kormych, Lviv-Torun: Liha-Pres, 2019. 296 p.
17. Lijphart Arend Patterns of Democracy: Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries. 2nd ed. New Haven&London : Yale University Press, 2012. 349 p.
18. Masterman R. The Separation of Powers in the Contemporary Constitution. *Cambridge University Press*. 2011. 297 p.
19. Shane P.M. Madison's nightmare : how executive power threatens American democracy. *The University of Chicago Press*. 2009. 259 p.

10. Інформаційні ресурси

1. Бабенко К. Конституційно-правовий вимір реалізації принципу поділу державної влади. URL: <http://kaas.gov.ua/>
2. Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М., Троян С.С. Загальна теорія політики: навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2017. 226 с. URL : https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/31677/1/10__Троян_Теорія_політик и.pdf
3. Даниленко С.І. Перевтілення демократії в інформаційну добу: роль нових медіа та громадянського комунікування. *Політичні дослідження / Political Studies*. 2021. № 1. С. 90-105. URL : <http://pd.ipiend.gov.ua/article/view/235502>
4. Демідова А.А., Ярова А.Б. Засоби масової інформації як «четверта неформальна гілка публічної влади»: способи медіа-маніпуляції. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 4. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2018/102.pdf.
5. Забокрицький І. Поділ влади як елемент сучасного конституціоналізму: український та зарубіжний досвід у контексті моделей організації влади. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Юридичні науки*. 2016. № 837. С. 122-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_837_21
6. Костицький В. Розподіл влади у правовій державі та соціально-нормативне закріплення ідеї свободи і демократії. URL: <http://www.kostytsky.com.ua>
7. Котуков О. А. Генезис наукових ідей щодо обмеження публічної влади. *Актуальні проблеми державного управління*. 2016. № 2 (50). URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2016-2/doc/1/03.pdf>
8. Мальована Ю. Г., Руднєва А. О. Функціональні та процесуальні аспекти медіакомунікативного простору сучасної України. *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. 2017. № 4 (32). С. 137-142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dsrk_2017_4_25.
9. Новакова О.В., Пашина Н.П. Політичні процеси та політичні відносини. Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2016. 398 с. URL : https://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/1091/1/NP_polit_pr_otsessy.pdf
10. Розподіл влади у правовій державі та соціально-нормативне закріплення ідеї свободи і демократії. *Соціологія права*. 2011. № 2. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/39589/01Kostickiy.pdf?sequence=1>
11. Руднєва А. О., Мальована Ю. Г. Імідж України в умовах сучасних інформаційних процесів : цифрової трансформації та становлення електронного урядування. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2022. № 42. С. 320-327. URL: <http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/uk/2022-42>.
12. Шевчук, Д. Політика в часи нетократії: проблема реалізації влади в інформаційному суспільстві. *Нова інформаційна ситуація та тенденції альтернативного розвитку ЗМК в Україні*. 2010. С. 73-83. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/658/1/10.pdf>
13. Measuring the Information Society. Geneva, Switzerland. 2013. 254 p. URL: https://www.itu.int/en/ITU/Statistics/Documents/publications/mis2013/MIS2013_without_Annex_4.pdf
14. Rudnieva A., Malovana Y. The Image of Ukraine in the International Arena in the Minds of the Current Processes of Digital Transformation and e-Government. *Citizen-centric e-Government in the European Union* / Dudzik S., Kawka I. Krakow : WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA. 2023 С. 271-289. URL: <https://books.akademicka.pl/publishing/catalog/view/529/1728/2165>.

11. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти. Процедура врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти, регулюється Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (2022 р.). https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznannya_rezul_tat_v_navchannya.pdf

Комунікація. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ngml@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи. Для отримання швидкої відповіді пишіть повідомлення у Telegram.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса:
v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: Тел. (061) 227-12-76

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>